

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 77/2014-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. decembra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Lubomírom Müllerom, Advokátska kancelária, Symfonická 1496/9, Praha 5, Česká republika, pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1 a čl. 40 ods. 5 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 4 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Trenčíne pod sp. zn. 23 Tos 28/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti [REDACTED] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 77/2014-7 z 30. januára 2014 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED]

██████████, ██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1 a čl. 40 ods. 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 4 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol“) v konaní vedenom Krajským súdom v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 23 Tos 28/2013, v ktorom krajský súd rozhodoval o sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 6 Nt 18/2012, ktorým bol zamietnutý návrh na povolenie obnovy (rehabilitačného konania). V uznesení o prijatí ústavný súd akceptoval odmietnutie dovolania Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 6 Tdo 49/2013 z 2. októbra 2013 a z dôvodu subsidiarity neprijal sťažnosť voči okresnému súdu, čo však nebráni vnímať konanie o obnove ako celok.

2. Podstatou ústavnej sťažnosti je posúdenie ústavnosti (práva na súdnu ochranu a zákazu *ne bis in idem* - nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby) rozhodnutí trestných súdov, ktoré neotvorili odsúdenie manžela sťažovateľky („odpierača“) po tom, čo mu v roku 1992 v rozhodnutí o súdnej rehabilitácii zrušili trest ako neprimeraný, ale nie vinu, pričom pri nepovolení obnovy konania rozhodoval na prvom stupni namiesto senátu samosudca a pri rozhodovaní nebolo zohľadnené súčasné poňatie konceptu *ne bis in idem* na „odpieračov“ v dobe neslobody.

3. Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľka v podaní z 21. decembra 2013 a krajský súd vo vyjadrení z 20. marca 2014 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

4. Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom bývalého Vojenského súdu I. stolice Banská Bystrica sp. zn. Vtr 663/47-II. zo 7. novembra 1947 bol zomrelý manžel sťažovateľky ■■■■■ (ďalej len „manžel sťažovateľky“) uznaný vinným zo zločinu porušenia subordinácie podľa § 145, § 146 a § 149 Vojenského trestného zákona a bol za to odsúdený na trest zostreného žalára v trvaní 7 mesiacov nepodmienečne. Manžel sťažovateľky totiž odoprel vykonávať vojenskú službu, lebo mu v tom bránilo jeho svedomie a náboženské presvedčenie svedka Jehovovho.

5. Manžel sťažovateľky bol po prepustení z výkonu trestu znova povolaný na výkon vojenskej služby a znova odsúdený, a to rozsudkom bývalého Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. T 104/58 z 15. mája 1958 pre trestný čin vyhýbania sa služobnej povinnosti podľa § 270 ods. 1 Trestného zákona. Bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 20 mesiacov nepodmienečne. Aj tento raz išlo o to, že manžel sťažovateľky odoprel vykonávať vojenskú službu. V súvislosti s druhým odsúdením bol manžel sťažovateľky vo väzbe od 9. apríla 1958 do 24. mája 1958 a vo výkone trestu od 25. mája 1958 do 9. decembra 1959, teda celých 20 mesiacov.

6. Uznesením bývalého Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2 Rtv 74/91 z 19. augusta 1992 bol pôvodný rozsudok z roku 1958 zrušený vo výroku o treste a následným rozsudkom rovnakej spisovej značky z 29. septembra 1992 bolo pri nezmenenom výroku o vine rozhodnuté, že sa podľa § 24 ods. 1 písm. a) Trestného zákona upúšťa od potrestania.

7. Sťažovateľka je toho názoru, že manžel sťažovateľky bol nevinný, odsudzujúci rozsudok bol nespravodlivý a rehabilitačné konanie sa vykonalo nedôsledne, preto podala návrh na obnovu konania.

8. Uznesením okresného súdu sp. zn. 6 Nt 18/2012 z 22. januára 2013 bol návrh sťažovateľky na obnovu konania zamietnutý. Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť, v ktorej namietala jednak to, že okresný súd rozhodol v nezákonnom zložení, že vec bola nesprávne posúdená a že stíhanie bolo neprípustné. Uznesením krajského súdu č. k. 23 Tos 28/2013-42 zo 4. apríla 2013 bola sťažnosť

zamietnutá s tým, že pre obnovu konania neboli splnené podmienky podľa § 394 ods. 1 a 4 Trestného poriadku a zásada *ne bis in idem* nebola porušená.

9. Proti uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré bolo odmietnuté uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tdo 49/2013 z 2. októbra 2013 ako neprípustné. Sťažovateľka predovšetkým namieta skutočnosť, že najvyšší súd označil dovolanie za neprípustné. Hoci uznáva, že bežne nie je dovolanie v konaní o povolenie obnovy prípustné, ale keď ide o hrubé porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 46 ods. 1 ústavy alebo základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 38 ods. 1 listiny a čl. 48 ods. 1 ústavy, potom dovolanie prípustné je. To potvrdzujú rozhodnutia ústavného súdu v obdobných veciach (pozri nálezy II. ÚS 405/2010 z 27. januára 2011, III. ÚS 172/2011 z 31. mája 2011 a II. ÚS 284/2011 zo 6. októbra 2011).

10. Ďalej je sťažovateľka toho názoru, že v konaní vedenom okresným súdom došlo k porušeniu práva na zákonného sudcu. Je to tak preto, lebo rozhodoval samosudca, hoci išlo o návrh na povolenie obnovy rehabilitačného konania podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnej rehabilitácii“ alebo „zákon č. 119/1990 Zb.“), pričom podľa § 7 ods. 3 zákona o súdnej rehabilitácii mal rozhodovať senát. Pokiaľ napriek tomu rozhodoval samosudca, došlo k porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 38 ods. 1 listiny a čl. 48 ods. 1 ústavy. Porušenie práva na zákonného sudcu je samo osebe dôvodom na zrušenie napadnutých rozhodnutí.

11. Napokon je sťažovateľka toho presvedčenia, že došlo k porušeniu zásady *ne bis in idem*. Manžel sťažovateľky bol pre trvalé odopretie vojenskej služby odsúdený už rozsudkom bývalého Vojenského súdu I. stolice Banská Bystrica sp. zn. Vtr 663/47-II. zo 7. novembra 1947, potom bol z rovnakého dôvodu odsúdený rozsudkom bývalého Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. T 104/58 z 15. mája 1958. Nemožno súhlasiť s názorom, podľa ktorého išlo o dve diametrálne odlišné konania, pretože v oboch prípadoch bol manžel sťažovateľky odsúdený za trvalé odopretie vojenskej služby. Skutočnosť, že vzhľadom na zmenu trestného práva hmotného došlo k inému pomenovaniu

zhodného skutku, nič nemení na tom, že došlo k porušeniu zásady *ne bis in idem*. Sťažovateľka v tejto súvislosti poukazuje na niektoré rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Českej republiky. Došlo teda podľa nej k porušeniu čl. 40 ods. 5 listiny, čl. 50 ods. 5 ústavy a čl. 4 ods. 1 protokolu.

12. Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, listiny, dohovoru a protokolu v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 6 Nt 18/2012, krajským súdom pod sp. zn. 23 Tos 28/2013 a najvyšším súdom pod sp. zn. 6 Tdo 49/2013 s tým, aby boli uznesenia okresného súdu z 22. januára 2013, krajského súdu zo 4. apríla 2013 a najvyššieho súdu z 2. októbra 2013 zrušené. Požaduje napokon priznať náhradu trov právneho zastúpenia advokátom vo výške 275,94 €.

13. Z vyjadrenia podpredsedu krajského súdu sp. zn. Spr 91/2014 z 20. marca 2014 doručeného ústavnému súdu 26. marca 2014 vyplýva, že považuje sťažnosť za čiastočne opodstatnenú. Pokiaľ sťažovateľka poukazovala na to, že v konaní vedenom okresným súdom mal rozhodovať senát namiesto samosudcu, čím malo dôjsť k porušeniu jej základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 38 ods. 1 listiny, resp. čl. 48 ods. 1 ústavy, treba konštatovať, že krajský súd sa vo svojom rozhodnutí opomenul vysporiadať s namietaným porušením tohto práva v rámci sťažnosti ako riadneho opravného prostriedku proti uzneseniu okresného súdu. Táto okolnosť by mohla opodstatňovať záver o dôvodnosti sťažnosti v tejto časti. Pokiaľ ide o ostatné dôvody sťažnosti, tie treba považovať za neopodstatnené s odkazom na odôvodnenie uznesenia krajského súdu.

14. Z repliky právneho zástupcu sťažovateľky z 10. apríla 2014 doručenej ústavnému súdu 15. apríla 2014 vyplýva, že už samotné porušenie práva na zákonného sudcu (ktoré krajský súd uznáva) je samo osebe dôvodom na zrušenie uznesenia krajského súdu. V súvislosti s ostatnými námietkami trvá sťažovateľka i naďalej na svojich už uplatnených argumentoch, na ktoré znova podrobne poukazuje. Napokon upresňuje, že sa domáha náhrady trov konania v celkovej výške 417,98 €.

II.

15. Z odôvodnenia sťažnosti z 19. marca 2013 podaného obhajcom sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 6 Nt 18/2012 z 22. januára 2013 vyplývajú námietky zhodné s námietkami uplatnenými v sťažnosti podanej ústavnému súdu.

16. Z uznesenia krajského súdu č. k. 23 Tos 28/2013-42 zo 4. apríla 2013 vyplýva, že ním bola zamietnutá ako nedôvodná sťažnosť podaná sťažovateľkou proti uzneseniu okresného súdu č. k. 6 Nt 18/2012-36 z 22. januára 2013. Podľa názoru krajského súdu podstatou návrhu na povolenie obnovy konania bola predovšetkým námietka spočívajúca v tvrdení, že konaniu manžela sťažovateľky bola bezdôvodne pripisovaná spoločenská nebezpečnosť, pretože vojenská služba mala za cieľ ochranu vtedajšieho komunistického režimu, pričom za novú skutočnosť bolo treba považovať to, že ozbrojené sily Slovenskej republiky v súčasnosti nemajú chrániť taký režim, ale majú slúžiť na zachovanie mieru a bezpečnosti Slovenskej republiky. Sťažovateľka zároveň poukázala na to, že došlo aj k porušeniu zásady *ne bis in idem*, keďže manžel sťažovateľky bol z rovnakého dôvodu odsúdený už rozsudkom bývalého Vojenského súdu I. stolice Banská Bystrica sp. zn. Vtr 663/47 zo 7. novembra 1947. Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku sa obnova konania povolí na základe zistenia nových skutočností alebo dôkazov súdu skôr neznámych. Ako správne uviedol okresný súd, súd nie je oprávnený skúmať procesnú správnosť pôvodného postupu konania ani správnosť pôvodných právnych záverov. Výnimku pripúšťa len ustanovenie § 394 ods. 4 a 5 Trestného poriadku, ktoré však predpokladá existenciu rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa musí týkať predmetnej veci a odsúdeného. V prípade manžela sťažovateľky takéto rozhodnutie vydané nebolo a okresný súd by si povolením obnovy predčasne osvojil kompetencie iného súdu. V súvislosti so zásadou *ne bis in idem* treba uviesť, že s touto sa zaoberal už bývalý Vyšší vojenský súd v Trenčíne vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3 To 119/01 z 9. októbra 2001 a vyslovil, že v prípade manžela sťažovateľky išlo o dve diametrálne odlišné konania, a preto nebola splnená podmienka porušenia uvedenej zásady.

III.

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanovuje zákon.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je posúdenie ústavnosti (práva na zákonného sudcu a zákazu *ne bis in idem* - nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby) rozhodnutí trestných súdov, ktoré neotvorili odsúdenie manžela sťažovateľky („odpierača“) po tom, čo mu Vojenský obvodový súd Bratislava v roku 1992 v rozhodnutí o súdnej rehabilitácii zrušil trest ako neprimeraný, ale nie vinu, pričom pri nepovolení obnovy konania rozhodoval na prvom stupni namiesto senátu samosudca a pri rozhodovaní nebolo zohľadnené súčasné poňatie konceptu *ne bis in idem* na „odpieračov“ v dobe neslobody. Ústavný súd prízvukuje, že výraz „odpierač“, ktorým označuje manžela sťažovateľky, používa v neutrálnom zmysle.

- *ratione personae*

19. Ústavný súd musí najprv uviesť, že vzhľadom na citlivosť veci súvisiacej s identitou rodiny sťažovateľky a vysporiadania sa s dobou neslobody prijal túto sťažnosť na ďalšie konanie, aj keď nie je judikatórne a doktrinálne ustálené, či a do akej miery majú príbuzní zomrelých odsúdených ústavnoprávne pozície na ochranu ich práv. Doktrinálne by tejto právnej situácii svedčilo tiež namietanie porušenia osobnostných práv. Okrem toho, ústavný súd prijal sťažnosť v období ustáľovania vzťahu ústavnej sťažnosti k trestnému dovolaniu, pričom sa neskôr ukázalo, že vzhľadom na skutočnosť, že proti tomuto typu uznesenia dovolanie nie je v žiadnom prípade prípustné, mala byť sťažnosť proti krajskému súdu odmietnutá ako podaná oneskorene. Na druhej strane ústavný súd vníma, že v danej veci ide o vyjadrenie snahy o vyriešenie ústavnoprávnych nejasností v otázkach „odpieračov“ (porov. bod 67 II. ÚS 348/09, bod 22 II. ÚS 471/2014; Ihering, R. *Boj o právo*. Bratislava: Kalligram 2009).

20. Ústavný súd rozumie, aká dôležitá je pre jednotlivcov hodnota fixácie bezúhonnosti v objektívnom práve, presnejšie nie v objektívnom práve ako súbore právnych predpisov, ale v „objektívnom“ práve, tvorenom aktami aplikácie práva, podobnom tomu, ktoré nachádzajú súdy. Napriek tomu, že verejná moc nie je neomylná, a dokonca sa v našich dejinách dopustila zločinov, nemá otázka (ne)konštatovania viny v trestnom práve len praktický význam spočívajúci v „čistom“ trestnom registri pre výkon jednotlivých povolaní. Otázka viny má aj silný symbolický význam, a preto trestné právo umožňuje očistenie odsúdeného aj posmrtné. Z iných právnych odvetví vo vzťahu k občianskemu očisteniu možno zmieniť právo na dodatočné oznámenie podľa § 9 tlačového zákona. Obzvlášť delikátne je očistenie občanov v režime rehabilitačného konania podľa zákona č. 119/1990 Zb., pretože tu ide jednak o pocit individuálneho zadosťučinenia, napriek tomu alebo práve preto, že išlo o odsúdenie nelegitímnym režimom, ako aj o snahu novej moci o získanie autentickej legitimacy a dôvery občianskej spoločnosti. To je tiež jedným zo zmyslov činnosti ústavného súdu - infikovať právny poriadok a aplikáciu práva hodnotami slobody a férovosti, budovať dôveru občianskej spoločnosti v právny štát. Avšak aj pri tejto práci je potrebné zachovať si triezvosť a nezabúdať na viazanosť ústavou a právom.

21. Nadväzujúc na predchádzajúci odsek, ústavný súd musí ďalej poznamenať, že predmetná vec je charakterizovaná zložitou previazanosťou troch časových, vývojových,

resp. historických línií reflektujúcich stredoeurópske dejiny. (i) Prvou líniou je doba neslobody a diskontinuita súčasnej štátnosti voči nej. (ii) Druhú líniu predstavuje hľadanie postoja k „odpieračom“ v západnej spoločnosti. (iii) A napokon treťou líniou je vzťah súčasnosti k nápravám krívd v 90-tych rokoch. Ústavný súd tým chce tiež vyjadriť, že účelom vysporiadania sa s dobou neslobody je dosiahnuť upokojenie v právnych statusoch dotknutých osôb (porov. bod 30). V predmetnej veci jeden skutok spadal do tretej republiky, druhý do doby neslobody, „odpierač“ bol čiastočne rehabilitovaný v roku 1992 a v súčasnosti sa 30 rokov po jeho smrti snaží jeho manželka o úplnú rehabilitáciu na základe výkladov „odpieračstva“ z polovice 90-tych rokov.

22. V modernej, masovej spoločnosti sa pozabúda, že obrana krajiny má pozadie v istej komunitnosti v snahe obrániť svoje spoločenstvo (čl. 25 ústavy: Obrana Slovenskej republiky je povinnosťou a vecou cti občanov.). Aj v západnej netotalitnej spoločnosti, vzhľadom na kultúru občianskej spoločnosti a jej vzťahu k moci, ako aj vzhľadom na vývoj bezpečnostných otázok a ľudských práv, taktiež neľahko hľadali zrelosť k akceptácii „odpieračstva“, hľadali svoju pozíciu k „odpieračom“, ako aj k svedkom Jehovovým. Veď aj v samotnej 1. ČSR mali neľahkú pozíciu. Stredoeurópana aj dnes zarazia udalosti v Québecu v 70-tych rokoch či protesty slávneho dramatika Dürrenmata proti situácii vo Švajčiarsku. Každopádne to však ťažko porovnávať s tunajšou situáciou v 50-tych rokoch, kde v krajine typu Orwellovskej Oceánie nemožno o nejakej občianskej spoločnosti vôbec hovoriť (vážiac si prirodzene odboj a osobné iniciatívy). Ponovembrové Československo zakotvilo v čl. 15 ods. 3 listiny ustanovenie, podľa ktorého nikoho nemožno nútiť, aby vykonával vojenskú službu, ak je to v rozpore s jeho svedomím alebo s jeho náboženským vyznaním. Ešte federálny ústavný súd sa musel zaoberať ako poslednou derogačnou vecou zákonom o civilnej službe (Pl. ÚS 78/92) a následne aj slovenský ústavný súd vo veci sp. zn. PL. ÚS 6/94. Civilná služba, ku ktorej sa dalo prihlásiť len v prepadnej lehote, oživila v 90-tych rokoch problém opakovaného „odpieračstva“. V Českej republike ústavný súd výkladom *ne bis in idem* bránil opakovanému odsudzovaniu, čo viedlo k napätiu s tamojším najvyšším súdom. Vývoj pokračoval k vneseniu náboženskej slobody a neskôr slobody svedomia do tohto problému, aby sa napokon neaplikoval len na živé veci, ale aj na odsúdencov z doby neslobody (porov.

Němeček, T. Život a případy Elišky Wagnerové. Praha: Leges, 2014, s. 77 a nasl.). Najvyšší súd Slovenskej republiky prijal zjednocujúce stanovisko č. Rt 25/98, ktorým ustálil výklad opakovaného „odpieračstva“: «Zákonným znakom trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona je cieľ (zámer) konania páchatel'a ako prejav jeho vôle v rámci objektívnej stránky skutkovej podstaty tohto trestného činu. Cieľ (zámer) konania páchatel'a ako subjektívny prvok objektívnej stránky trestného činu nie je možné zamieňať so subjektívnou stránkou, ktorá sa týka predovšetkým zavinenia. Týmto cieľom (ktorý musí byť preukázaný) sa trestný čin nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona odlišuje od rovnako pomenovaného trestného činu podľa § 270 Trestného zákona. Pojmový znak tohto trestného činu „vyhnúť sa trvalo vojenskej činnosti alebo zvláštnej službe“ treba preto vykladať tak, že ide o stav nemenný, nepripúšťajúci zmenu, lebo ide o natrvalo prejavenu vôľu páchatel'a nesplniť služobnú povinnosť, a to po celú dobu Branným zákonom prípustného trvania. Jednotu skutku aj pre ďalšie prípady povolania na vojenskú alebo zvláštnu službu tu udržiava preukázaný cieľ (zámer) konania páchatel'a trvalo sa vyhnúť vojenskej činnosti alebo zvláštnej službe, ktorý charakterizuje a spája jednotlivé čo aj rôzne motivované akty správania sa páchatel'a do konania, ktoré je v príčinnej súvislosti s následkom vo forme porušenia individuálneho objektu tohto trestného činu - teda záujmu štátu na riadnom splnení povinnosti vykonať službu v ozbrojených silách. Opätovné uznanie obvineného za vinného z trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona je porušením zásady „ne bis in idem“».

- Nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby

23. Najdôležitejšou zložkou veci je námietka sťažovateľky, že okresný súd a krajský súd porušili zákaz *ne bis in idem* tým, že neobnovili konanie, kde pôvodná „rehabilitačná obnova“ nezohľadnila koncepciu *ne bis in idem* vo vzťahu k „odpieračom“ a súčasnú koncepciu ľudskoprávnej ochrany, ktorá „odpieračstvo“ rešpektuje.

24. Okresný súd riadne uviedol, že dôvodom na povolenie obnovy konania nemôže byť použitie nesprávnej právnej kvalifikácie. Krajský súd sa s týmto explicitne stotožnil.

Ústavný súd musí tejto argumentácii prisvedčiť. Argument nového poňatia *ne bis in idem* vo vzťahu k „odpieračom“, ktoré sa vyvíjalo v 90. rokoch samostatne a v previazanosti so slobodou náboženského vyznania a slobodou svedomia, akokoľvek vzhľadom na svoju hodnotovosť môže pripomínať niečo ako inštitucionálny fakt, ide o argument právny, a nie skutkový. Už to by stačilo na ústavnú akceptovateľnosť napadnutých rozhodnutí.

25. Veľmi komplexne sa touto otázkou zaoberal český ústavný súd v uznesení sp. zn. IV. ÚS 190/03, ktoré bolo s právnymi vetami uverejnené v českej Zbierke nálezov a uznesení (svazek 33, usnesení č. 21, s 429 a nasl.). Právnym zástupcom sťažovateľa bol taktiež JUDr. Müller. V ťažiskovej časti český ústavný súd uviedol: *«Zásadní otázkou pro posouzení ústavní stížnosti stěžovatele tedy je, zda nová interpretace zákonných ustanovení vztahujících se k odepření nástupu vojenské služby s odkazem na svobodu náboženského vyznání, tedy změna výkladu trestněprávní normy, je „skutečností“ soudu dříve neznámou ve smyslu ustanovení § 278 odst. 1 tr. řádu, a odůvodňuje tedy povolení obnovy řízení.*

Obnova řízení je, na rozdíl od stížnosti pro porušení zákona a dovolání, mimořádným opravným prostředkem, jehož účelem je odstranit nedostatky ve skutkovém zjištění. V řízení o obnově se nezjišťuje správnost původního rozhodnutí, nýbrž se posuzuje, zda dojde k předložení nových skutečností či důkazů, které by mohly změnit původní výroky napadeného rozhodnutí. Podle ustanovení § 278 odst. 1 tr. řádu se obnova řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem, povolí, „vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými již dříve odůvodnit jiné rozhodnutí o vině nebo o přiznaném nároku poškozeného na náhradu škody, anebo vzhledem k nimž by původně uložený trest byl ve zřejmém nepoměru ke stupni nebezpečnosti činu pro společnost nebo k poměrům pachatele, nebo uložený trest by byl ve zřejmém rozporu s účelem trestu“. Obnova řízení ukončeného pravomocným rozsudkem tedy řeší výhradně vady ve skutkových zjištěních, které vznikly tím, že soudu v době jeho rozhodování nebyly známy skutečnosti nebo důkazy způsobilé změnit skutkový stav věci a teprve na tomto skutkovém základě ovlivnit jeho právní posouzení a následně i výrok o vině, náhradě škody či trestu. Nelze proto v řízení o povolení obnovy řízení novou skutečnost spatřovat ve vadě v právním posouzení věci dovozované z jiného (pozdějšího) výkladu právní normy.

Stěžovatel v ústavní stížnosti dovozuje splnění podmínek pro povolení obnovy řízení ze skutečnosti, kterou má být nová (dle formulace stěžovatele nikoliv „nová“, nýbrž „chybná“) interpretace zákonných ustanovení vztahujících se k právu na odeřpení vojenské služby z náboženských důvodů, obsažená v nálezech Ústavního soudu. Jak bylo výše uvedeno, žádný z cit. nálezů nevyslovil, že by návrh na obnovu řízení měl být procesním prostředkem k odstranění trestních rozhodnutí minulé doby, která z pohledu dnešního nazírání na základní práva a svobody těžko mohou obstát. Ústavní soud se v obecné rovině samozřejmě ztotožňuje s myšlenkami a názory vyjádřenými v cit. nálezech, je však přesvědčen, že závěry v nich vyslovené neznamenaají, že se lze automaticky a bez dalšího domáhat zrušení jakéhokoli dřívějšího rozhodnutí, které vykazuje z dnešního pohledu ústavněprávní deficity. Rozhodující je, zda v platném právním řádu je k dispozici využitelný procesní prostředek, který takový přezkum umožňuje (obdobně i usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 456/02 ze dne 8. 7. 2003).

Novými skutečnostmi mohou být pouze skutečnosti soudu v původním řízení neznámé, které však již v době vydání rozhodnutí existovaly a teprve později vyšly najevo. Nový výklad ustanovení hmotného práva trestního, byť by byl obsažen v nálezech Ústavního soudu, proto již z tohoto důvodu novou skutečností ve smyslu citovaného ustanovení nemůže být, jestliže v době vydání původního rozhodnutí neexistoval. Novou skutečností může být pouze objektivně existující jev, který v téže věci nebyl důkazem, ale může mít vliv na zjištění skutkového stavu. Taková skutečnost v trestním řízení, tedy i v řízení o obnově, se stává předmětem hodnocení právem a nelze ji tedy s právem ztotožňovat. Za právo se přitom považují nejen platné právní normy, ale i závěry o tom, zda určitá skutečnost tvoří prvky znaků hypotézy právních norem, podle kterých se provádí hodnocení této skutečnosti. Z toho vyplývá, že odlišný (pozdější) výklad práva, podmíněný právním názorem vysloveným v nálezu Ústavního soudu, není okolností odůvodňující povolení obnovy řízení. V této souvislosti lze odkázat na usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 111/98.

Způsobilst skutečností, které vyšly nově najevo, změnit původní rozhodnutí, je třeba posuzovat podle právního stavu existujícího v době vydání původního rozhodnutí, tedy ex tunc, a k případným změnám hmotného práva nelze jako k rozhodné skutečnosti odůvodňující povolení obnovy řízení přihlížet.

Nelze-li tedy za novou skutečnost v řízení o povolení obnovy považovat zrušení určitého ustanovení hmotného práva trestního, s výjimkou shora uvedenou, tím méně lze za takovou skutečnost považovat jiný výklad existujícího právního předpisu. V konkrétním případě byla navíc příslušná ustanovení trestního zákona podrobena ústavněprávnímu přezkumu. Ústavní soud však nálezem ze dne 3. 2. 1999 nevyhověl návrhu senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR na zrušení § 21 odst. 1 branného zákona č. 92/1949 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a § 269 a 270 tr. zákona, s tím, že existuje takový výklad těchto ustanovení, který respektuje ústavní principy (sp. zn. Pl. ÚS 119/98, Sbíрка nálezů a usnesení Ústavního soudu, sv. 13, nález č. 19, vyhlášen pod č. 38/1999 Sb.). Jednalo se tedy o interpretační nález, u kterého by ani postup podle § 71 zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebyl možný.

K argumentaci stěžovatele, že došlo k porušení čl. 4 odst. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě, uvádí Ústavní soud následující: Účelem citovaného ustanovení je zaručit každému jeho právo nebýt souzen nebo trestán pro tentýž trestný čin dvakrát. Odstavec 1 obsahuje zákaz opakování trestního řízení, které bylo uzavřeno konečným pravomocným rozhodnutím. Odstavec 2 pak stanoví, že ustanovení odstavce 1 není na překážku případnému "znovuotevření věci" (v oficiální anglické verzi Úmluvy „reopening of the case“), pokud právní řád příslušného státu takový postup umožňuje. Pokud je tedy v českém překladu Úmluvy užit pojem „obnova“, nejde o obnovu řízení v právně-technickém smyslu, ale o jakékoli opravné řízení směřující ke zrušení či změně původního rozsudku. Ustanovení čl. 4 odst. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě, tedy není možno interpretovat tak, že rozšiřuje podmínky pro obnovu řízení upravené v příslušných ustanoveních konkrétního trestního řádu o další podmínku „nové nebo nově odhalené skutečnosti nebo podstatná vada v předešlém řízení“, nýbrž je třeba z tohoto ustanovení dovodit, že pokud je v téže věci konáno nové řízení v souladu s trestněprávní úpravou toho kterého státu, není takový postup v rozporu s ustanovením čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě.

Z výše uvedených důvodů se Ústavní soud neztotožňuje se závěrem stěžovatele, že vadná rozhodnutí z minulých let lze napravit cestou obnovy řízení podle § 278 odst. 1 tr. řádu, a to na podkladě ustanovení čl. 4 odst. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Postupem stížnostního soudu nedošlo k porušení stěžovatelova práva na obnovu řízení dle citovaného ustanovení, neboť toto ustanovení negarantuje právo na obnovu řízení, nýbrž právo nebýt

opakovaně souzen a trestán pro tentýž trestný čin („ne bis in idem“). Změnu interpretace zákonných ustanovení vyplývající z nálezu Ústavního soudu nelze považovat za skutečnost odůvodňující obnovu trestního řízení podle současně platného a účinného znění § 278 odst. 1 tr. řádu.»

26. Na tomto mieste možno uviesť, že prakticky všetky veci „odpieračov“ z doby neslobody, ktorými sa opätovne zaoberali české sudy, vrátane ťažiskových I. ÚS 671/201 a Pl. ÚS 42/02, boli otvorené cez inštitút sťažnosti pre porušenie zákona, a nie prostredníctvom obnovy konania.

27. V našom prostredí je potrebné zmieniť prípad, uznesenie sp. zn. III. ÚS 165/05 kde bol sťažovateľ, „odpierač“, odsúdený na Slovensku v roku 1981 na prísny, nepodmienečný trest odňatia slobody. Na jeho podnet podala Generálna prokuratúra Slovenskej republiky v roku 2004 sťažnosť pre porušenie zákona neprimeraným trestom. Najvyšší súd sťažnosť zamietol. Sťažovateľ argumentoval v ústavnej sťažnosti slobodou svedomia, všeobecnou deklaráciou a protikomunistickým zákonom. Ústavný súd uznesením sp. zn. III. ÚS 165/05 odmietol sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, dôvodiac subsidiaritou tak, že ústavný súd nerozhoduje o trestoch a rozhodnutie najvyššieho súdu je dostatočne odôvodnené. Väčšina tretieho senátu upozornila, že v roku 1981 ani niektoré západné krajiny neumožňovali civilnú službu, a teda ani z medzinárodného hľadiska nejde o „neznesiteľnú nespravodlivosť“. Veľmi pozoruhodný je dissent sudcu Babjaka, v ktorom upozorňuje na to, že najvyšší súd nereagoval na argument slobody svedomia doplnený českou judikatúrou. Upozornil na dobovú viazanosť sudcov socialistickým právnym vedomím, ako aj na dobovú viazanosť ČSSR Paktom o občianskych a politických právach. Takýto právny základ by bol ideálnou platformou na artikulovanie právneho názoru, ktorý požaduje sťažovateľka.

28. Judikátorne, ani v akadémii nie je doriešené, či je vôbec možná obnova súdneho rehabilitačného konania, či ide o obnovu konania trestného, alebo ide o obnovu konania rehabilitačného. Uzavretosť, dobovosť rehabilitačného konania skôr napovedá, že možno obnoviť trestné konanie, ale nie rehabilitačné konanie – to by bola obnova obnovy. Zároveň treba rozlišovať a nezamieňať obnovy skutkové a obnovy „právne“ (§ 41b ods. 1 zákona

o ústavnom súde, II. ÚS 46/20215, II. ÚS 111/2015, § 75 a nasl. zákona o ústavnom súde, § 394 ods. 4 Trestného poriadku), resp. skutkové a právne dôvody [§ 14 ods. 1 písm. d), e), či f) zákona o súdnej rehabilitácii]. Sťažovateľka svojím spôsobom žiada, na pôdoryse skutkovej obnovy (dnešný Trestný poriadok), na základe zmenenej *právnej* interpretácie, „právnu obnovu“ zo zákona o súdnej rehabilitácii.

29. Ústavný súd sa oboznámil s rehabilitačnými rozhodnutiami Vojenského obvodového súdu Bratislava, a to s uznesením sp. zn. 2 Rtv 74/91 z 19. augusta 1992 a rozsudkom sp. zn. 2 Rtv 74/91 z 29. septembra 1992. Prvým uvedeným rozhodnutím bol zrušený rozsudok Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. T 104/58 z 15. mája 1958 podľa § 14 ods. 1 písm. f) zákona o súdnej rehabilitácii, pretože výmera trestu bola v zrejmom nepomere k stupňu nebezpečnosti činu pre spoločnosť. Vojenský obvodový súd uviedol, že vzhľadom na okolnosti prípadu a priaznivé hodnotenie odsúdeného bol trest v zrejmom nepomere k stupňu nebezpečnosti činu pre spoločnosť. Podľa dostupných dokumentov nebola proti tomuto rozhodnutiu podaná sťažnosť.

- „*ratione temporis*“

30. Rozhodnutie je z dnešnej perspektívy (pochopteľne) lakonické, pravdepodobne poznačené porevolučnými novotami či mechanickosťou rozhodovania o množstve takýchto vecí. Doba neslobody bola zákonom o súdnej rehabilitácii ustanovená obdobím od 25. februára 1948 do 1. januára 1990. Nie nepodobne ju ustanovuje aj zákon č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody (§ 1 - V rokoch 1948 až 1989 komunistický režim porušoval ľudské práva i svoje vlastné zákony.) a zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému (§ 1 ods. 1 - Režim založený na komunistickej ideológii, ktorý rozhodoval o riadení štátu a osudoch občanov v bývalom Československu od 25. februára 1948 do 17. novembra 1989, bol odsúdeniahodný.). Nové ľudskoprávne dokumenty taktiež určujúce diskontinuitu s dobou neslobody listina a dohovor nadobudli účinnosť pred rozhodovaním rehabilitačného súdu. Listina nadobudla účinnosť 8. februára 1991 a dohovor 18. marca 1992. Ústavný súd tým chce akcentovať, že rehabilitačné rozhodnutia boli prijaté už za nových, právno-štátnych štandardov, pričom aj samotný zákon o súdnej rehabilitácii je takouto hodnotovou normou. Tieto právno-štátne

hodnotové štandardy platia kontinuálne dodnes, a nie je nijaký dôvod vnášať do vysporiadania sa s minulosťou štvrtú časovú líniu, ktorá by dávala do kontrastu deväťdesiate roky a dnešok (porov. bod 21). V záujme právneho mieru už v zásade nie je vhodné kasačne zasahovať do týchto rehabilitačných rozhodnutí v režime obnovy konania na základe nových interpretácií.

31. Ústavný súd si z Krajského súdu v Trenčíne zaobstaral uznesenie Vyššieho vojenského súdu Trenčín sp. zn. 3 To-119/01 z 9. októbra 2001, ktorým bola zamietnutá sťažnosť proti uzneseniu Vojenského obvodového súdu Bratislava, ktorým bola zamietnutá žiadosť manželky „odpierača“ o prieskumné konanie podľa § 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému. Z rozhodnutí vyplýva, že sťažovateľka žiadala o rehabilitáciu v režime uvedeného zákona (Súd na návrh zruší alebo zmierni trest uložený za trestný čin, na ktorý sa nevzťahuje rehabilitácia podľa zákona č. 119/1990 Zb., ak sa v priebehu konania preukáže, že konanie odsúdeného smerovalo k ochrane základných ľudských a občianskych práv a slobôd nie zjavne neprimeranými prostriedkami. Na účely tohto konania sa primerane použijú ustanovenia § 4 a nasl. zákona č. 119/1990 Zb.), pričom sa odvolávala na nález českého ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 187/2000. Súdny návrhu nevyhoveli, pretože po rehabilitačnom rozhodnutí z roku 1992 bolo upustené od potrestania a existencia trestu je podmienkou aplikácie zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému. Pre úplnosť možno uviesť, že ešte v roku 2001 český ústavný súd zjednotil judikatúru a neutralizoval stanoviskom sp. zn. Pl. ÚS-st.-14/01 nález sp. zn. II. ÚS 187/2000 („Jedná-li se o trestný čin, na který se vztahuje rehabilitace podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, nelze aplikovat ustanovení § 6 zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu.“).

32. Sťažovateľka dala ústavnému súdu do pozornosti uznesenie Okresného súdu Prešov sp. zn. 41 Nt 10/2014 (IČS: 8114010387), ktorým tento povolil obnovu konania vedeného proti „odpieračovi“ [REDACTED], ktorý bol v roku 1955 a 1957 dvakrát odsúdený za trestný čin vyhýbania sa služobnej povinnosti. Obnova bola povolená na základe nového právneho názoru vyjadreného v stanovisku trestného kolégia najvyššieho

súdu na zjednotenie výkladu ustanovenia § 269 Trestného zákona o nenastúpení služby v ozbrojených silách z 21. mája 1998 sp. zn. Tpj 14/97 (Rt 25/1998). Okresný prokurátor podal proti uzneseniu sťažnosť argumentujúc, že išlo o dva rozličné skutky. Krajský súd v Trenčíne uznesením č. k. 2 Tos 14/2015-48 sťažnosť prokurátora zamietol. Ústavný súd k tomu uvádza, že celú predmetnú vec, ba celú predmetnú problematiku „odpieračov“ z doby neslobody možno charakterizovať aj tým, že ide o vertikálny vzťah moci a zomrelého „odpierača“, a istá veľkorysosť moci tu môže byť na mieste v snahe ukázať dištancovanie sa súčasného právneho štátu od trestnej represie 50-tych rokov (porov. dissent bod 27 nálezu). To však nemožno urobiť za tú cenu, aby priamo ústavný súd redefinoval ústavne racionálne riešenie obnovy konania len zo skutkových dôvodov (niečo iné je § 394 ods 4 Trestného poriadku), čo je veľmi dôležité z hľadiska právnej istoty. Ak na jednej strane všeobecné súdy nájdu taký unikátny kontext odpieračskej veci, že chcú prejaviť túto veľkorysosť, ústavný súd tomu nemôže brániť, pričom aj procesne je to nemožné. Ale na druhej strane, cez ústavnú sťažnosť to ústavný súd v prerokúvanom prípade nemôže presadzovať, pretože nesie zodpovednosť za všeobecnejší dosah svojich rozhodnutí.

33. Ústavný súd využíva toto miesto, aby zovšeobecnil prax ústavných sťažností a rozdelil ich na dve skupiny. Vo väčšine, v ťažisku, ústavných sťažností ústavný súd preveruje, či orgány verejnej moci, spravidla všeobecné súdy, rešpektovali relatívne známe štandardy ústavnosti. Niekedy však musí ísť ústavný súd ďalej a cez ústavnú sťažnosť presadiť nejakú novú myšlienku ústavnosti, kde nemožno od všeobecných súdov očakávať tento druh, neutrálne povedané, aktivizmu (II. ÚS 111/08). Predmetná vec nie je takou vecou, kde by ústavný súd volil túto druhú cestu, pretože by mohol spochybníť koncepciu obnovy konania, a taktiež pre slabšiu procesnú oporu (porov. bod 19).

34. Akokoľvek, ústavný súd v priestore vytvorenom touto vecou vyjadruje v istom zmysle účasť s pravdepodobne represívnym počínaním štátnej moci voči manželovi sťažovateľky.

- základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi

35. Sťažovateľka taktiež namieta porušenie základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi tým, že na okresnom súde rozhodoval samosudca namiesto senátu. Vychádza z ustanovenia § 7 ods. 3 zákona o súdnej rehabilitácii, podľa ktorého ustanovenie Trestného poriadku o príslušnosti samosudcu uskutočňovať konanie sa nepoužije. Sťažovateľka túto námietku akcentuje tým spôsobom, že by sama stačila ku kasačnému rozhodnutiu ústavného súdu, a uvádza ju pred „substantívnejšou“ námietkou porušenia princípu ne bis. Hoci sťažovateľka túto okolnosť namietala v sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 6 Nt 18/2012 z 22. januára 2013, krajský súd sa námietkou nezaoberal, a preto sa s ňou ani nijako nevysporiadal. Krajský súd vo vyjadrení uznáva, že sa opomenul vo svojom uznesení vysporiadať s touto námietkou, hoci bola uvedená v sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu. Napriek tomu nie je sťažnosť ani v tejto časti dôvodná.

36. Ústavnému súdu je zrejmé, že v tradícii nášho trestného [Dovolanie možno podať, ak súd rozhodol v nezákonnom zložení; § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku; uznesenia z konania o obnove sú vyňaté z tejto ochrany, pozn.] aj civilného procesu patrí zákonný sudca k natoľko chráneným princípom, že ich porušenie znamená zmätočnosť celého konania. Podľa ústavného súdu však nutnosť rozhodovať prvostupňovo senátom nie je taká istá vzhľadom na skutočnosť, že nie je ustálené, či sa obnovuje rehabilitačná obnova konania, alebo sa obnovuje trestné konanie ako také. Ústavnému súdu sa javí plauzibilný právny názor vyjadrený v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 70/2013, podľa ktorého z prechodných ustanovení vyplýva, že zákonným sudcom v konaní o obnove môže byť aj samosudca: *„Pokial' ide o dovoláciu námietku nesprávneho zloženia senátu okresného súdu pri rozhodovaní o návrhu na povolenie obnovy konania, táto nie je dôvodná. Podľa § 567 ods. 3 Tr. por. ak rozhodnutie, proti ktorému smeruje návrh na obnovu konania, vydal v prvom stupni už nejestvujúci súd, rozhodne o návrhu na obnovu konania ten súd, ktorý by bol podľa tohto zákona vecne a miestne príslušný. Podľa § 567d ods. 1 Tr. por. v konaniach začatých pred 1. aprílom 2009 na bývalých vojenských súdoch pokračujú súdy uvedené v osobitnom zákone a tým je v danom prípade Okresný súd Banská Bystrica. Podľa § 349 ods. 1 Tr. por. č. 301/2005 Z.z. účinného od 1. januára 2006, podľa ktorého samosudca vykonáva konanie o prečinoch a zločinoch, na ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody,*

ktorého horná hranica neprevyšuje osem rokov. Podľa § 397 ods. 2 Tr. por. o návrhu na povolenie obnovy konania, ktoré skončilo právoplatným rozhodnutím súdu, rozhoduje iný samosudca alebo iný senát súdu, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni. V danom prípade, keďže podľa § 269 ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. bolo možné páchateľovi uložiť trest odňatia slobody na 1 rok až 5 rokov, konal zákonný sudca - samosudca Okresného súdu Banská Bystrica, čo je v súlade s Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky č. II. ÚS 284/2011 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Tdo 58/2011. Rovnako tak správne a v súlade so zákonom podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. o sťažnosti obvineného rozhodoval ako vecne a miestne príslušný Krajský súd v Trenčíne.“ Ústavný súd akcentuje, že prerokovaný nález nie je vhodnou platformou na zjednotenie tejto otázky okrem iných dôvodov (porov. bod 19), hlavne z tohto dôvodu, že v časti konania o ne bis je sťažnosť evidentne nedôvodná a prípadný kasačný zásah ústavného súdu z dôvodu procesnej záťaže by zbytočne v sťažovateľke budoval nádeje, a tak by bol v napätí s princípom právnej istoty.

37. Ústavný súd sumarizuje, že napadnuté konanie nemuselo byť obnovené, pretože sťažovateľka predložila právne, a nie skutkové argumenty, a preto nedošlo k porušeniu čl. 50 ods. 5 ústavy a v spojení s tým nedošlo k porušeniu práva na zákonného sudcu tým, že rozhodoval samosudca. Sťažnosti preto ústavný súd nevyhovel.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2015